

Blogi: Tieto käyttöön!

Kuntien uusissa osallistumiskeinoissa painottuu neuvoa-antavuus

Maija Karjalainen ☺ 14.4.2016 10.30 BLOGIT

Suomalaiset eivät koe kuntademokratian toimivan kovinkaan hyvin. Kuntaliiton toistuvissa kyselytutkimuksissa vain noin joka viides kuntalainen on kokenut, että kuntalaisten mielipiteitä kuunnellaan ja kunnan päätöksenteko kohtelee oikeudenmukaisesti eri väestöryhmiä.

Kansalaiset suhtautuvat kuitenkin yleisesti ottaen myönteisesti kansanäänestysten ja muiden demokraattisten innovaatioiden laajempaan käyttöön kunnissa. Kansanvallan uudet muodot -hankkeessamme tutkitaan muun muassa, mitä uusia kansalaisosallistumisen muotoja Suomessa on otettu käyttöön ja miten ne vaikuttavat demokratian kehitykseen.

Suoraa demokratiaa

Uudet osallistumisen muodot Suomen kunnissa voidaan jakaa suoran demokratian instrumentteihin ja epämuodollisempiin kansalaisten konsultoinnin muotoihin. Suora demokratia tunnetaan maailmalla 'järeimpänä' kansalaisosallistumisen muotona, sillä siinä delegoidaan usein päätösvaltaa kansalaisille. Suoran demokratian instrumentteja Suomen kuntatasolla ovat kansanäänestysaloitteet ja kunnalliset kansanäänestykset. Kumpikaan näistä ei velvoita valtuutettuja noudattamaan kuntalaisten tahtoa, mutta instrumentit siinä mielessä järeitä osallistumisen muotoja, että valtuustot ovat lain mukaan velvoitettuja ottamaan käsittelyyn niiden kautta välittyvän kansalaismielipiteen ja keskustelemaan siitä.

Kansanäänestysaloitteita ja kansanäänestyksiä on käytetty 1990-luvun alkuun ulottuvan historiansa aikana melko harvakseltaan, molempia noin 60 kertaa. Kuntalaiset ovat keränneet vaadittavan 5 prosentin tuen aloitteille koskien mm. kuntaliitoksia, liikennejärjestelyjä ja kouluverkkoa. Kuntapäättäjien suhtautuminen kansanäänestysaloitteisiin on kuitenkin ollut hyvin varauksellista, sillä vain alle joka viides on johtanut kansanäänestykseen. Kuntapäättäjien aloitteista järjestetyt kansanäänestykset sen sijaan ovat koskeneet yksinomaan kuntaliitoksia, ja niiden tuloksia on noudatettu enemmistössä tapauksista.

Kuulemista, kyselyjä ja verkkovaikuttamista

Olemme selvittäneet hankkeessa myös muiden, epämuodollisempien osallistumiskeinojen käyttöä vuonna 2015. Erikokoisia ja -tyyppisiä kuntia edustavassa otoksessa (N=32) yleisimpiä osallistumisen muotoja ovat kuulemistilaisuudet, palautekanavat sekä kyselyt, jotka tuottavat taustatietoa päätöksenteon tai palvelujen järjestämisen tueksi. Näitä osallistumismuotoja yhdistää melko vähäisten politiikkavaikutusten lisäksi se, että osallistuminen on avointa kaikille kiinnostuneille. Kuntalaismielipiteen muodostustapa on myös näissä yleisimmissä osallistumismuodoissa hyvin samanlainen: Jokainen osallistuja ilmaisee oman henkilökohtaisen näkemyksensä asiaan, jotka joko lasketaan yhteen tai viranhaltijat kirjoittavat niistä sanallisen yhteenvedon. Myös yhdistysten ja järjestöjen kuuleminen on kunnissa yleistä.

Kyselyjä ja kuulemistilaisuuksia tuoreempia esimerkkejä ovat sähköisen osallistumisen keinot. Esimerkiksi internet-keskustelupalsta, karttapohjainen osallistumistyökalu tai jokin muu

Kommentit

Ei kommentteja vielä. Ole ensimmäinen.

« Edellinen

Seuraava »

Facebook

Twitter

LinkedIn

Google

+1

